

M

K

B

Minden tagtársunknak

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

*Boldog
Új
Évet
Kívánunk!*

2007.

január–február

T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó

VAJNA GYÖRGY
1924 – 2006

Tisztes kort megérve, évtizedeken át tartó súlyos betegségtől gyötörve, de a barlangkutató és a publicista szakmát egy percig sem feladva, 2006. szeptember 6-án elhunyt Vajna György, a tatai „MEGALODUS” Barlangkutató és Geológiai Szakcsoport életre hívója.

Az újságírói munka az 1970-es évek elején Tatabányára szólította a megyei laphoz. Ez éppen akkoriban történt, amikor Tatán, a Kálvária-domb akkor még működő kőfejtőjében rárobantottak egy addig ismeretlen barlang kürtőjére. Rövid idő alatt létrehozott egy kicsi, de elhivatott és jó kutatókból álló csoportot az üregrendszer feltárására. Viszonylag hamar több mint száz méteres szakaszt találtak a dachsteini mészkőtömegben, csodálatos hidrotermális oldásformákkal és szinte tökéletesen ki-preparálódott Megalodus-kövületek százaival. A barlang feltárása az Ő vezetésével több mint tíz évig tartott, eredményeképpen a speleológia és a város egy látványos, különleges kalcitképződményekkel is díszített fokozottan védett barlanghoz jutott.

A Megalodus-barlang mellett az Angyal-forrási és a Barta-kútbarlang feltárását is aktívan segítette.

A tatai csoport az Ő irányításával létrehozta a több mint 25 éve a látogatók ámulatát kiváltó ásványmúzeumot a városi Művelődési Központban.

Hosszasan sorolhatnánk még tevékenységének széles skáláját – például ontotta a népszerűsítő cikkeket, a „MEGALODUS” csoport iskolák tucatjait didaktikusan felépített geológiai szemléltető gyűjteményekkel látta el, földtudományi vándorkiállításokat szervezett itthon és külföldön...

Aki esetleg nem ismerné elhunyt kutatótársunk kvalitásait, olvassa el *A rejtélyes Batori-barlang* című könyvét (Gondolat, 1973.), amely egy korábbi, budapesti barlangfeltárás történetét írja le. A szakszerűen és pergően megírt, bőven illusztrált mű szinte letehetetlen...

Újra bebizonyosodik a régi mondás érvényessége: a stílus maga az ember...
Pihenj békében, Gyuri Bácsi !

Almády Zoltán

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

a Szemlő-hegyi-barlang (II. Pusztaszeri út 35.) vetítőtermében

Január 17. szerda 17³⁰

Életem – utazásaim I–II. rész (45 + 50 perc)

Dr. Balázs Dénes életét bemutató, a Nyíregyházi Televízió által készített film

Január 24. szerda 18 óra

Surányi Gergely–Leél-Őssy Szabolcs: Az uránsoros korhatározás: hogyan és miért? Lehetőségek és tévhitek

Február 24. szerda 18 óra

Egri Csaba: Hazai és külföldi barlangok sztereóban

(Aggteleki-karszt, Gortani, Király-bg., Valea Rea, Szlovénia)

A 2006. januárjában tartott előadás ismétlése, új felvételekkel kiegészítve.

Az előadást egyszerre 24 fő nézheti meg (ennyi szemüveg van), időtartama ¾ óra. Igény esetén második előadásra is mód van.

BARADLA-2007 WORKSHOP

Az MKBT-vel és az Aggteleki Nemzeti Parkkal közösen 2007. április 20–22 között Jósvalfőn egy workshop-ot rendezünk, amelyre szeretettel várjuk az érdeklődőket. A workshop témája a Baradla-barlang és kapcsolódó felszíni területeinek új kutatási eredményei az elmúlt 15 évben, hiszen hasonló esemény utoljára 15 évvel ezelőtt volt.

A workshop programjában kiemelt esemény két barlangi szekció, az egyik pénteken délután a Baradla-barlang aggteleki rövidtúras szakasza (Főbejárat–Teknős béka-terem–Fekete-terem–Denevér-ág–Tigris-terem–Oszlopok-csarnoka–Csipke-terem–Kijárat), valamint szombaton egész nap a hosszútúra szakasz (Hangverseny-terem–Jósvalfői kijárat között). A barlangi szekcióban lehetőséget adunk a helyszínen tevékenykedő kutatóknak, hogy eredményeiket a helyszínen mutassák meg, és a helyszínen lehessen a megfelelő tudományos vitát lebonyolítani. A barlangi szekció jellege miatt a létszám korlátozott, azon maximum 30 fő vehet részt.

A jelentkezés elektronikusan történik, a <http://baradla2007.barlangkutas.hu> internetes oldalon 2007. január 1. után. A szervezők által biztosított szállásfoglalásra 2007. január 31-ig van lehetőség, ezt követően mindenki egyénileg tudja intézni.

Kérjük az előadni szándékozó résztvevőket, hogy az előadások regisztrációját (az abstract-tal együtt) az elektronikus űrlap kitöltésével legkésőbb 2007. január 30-ig végezzék el. A szervezők fenntartják a jogot előadás visszautasítására.

Részvételi díj:

	MKBT tagoknak	Nem MKBT tagoknak
Előadó	2000 Ft	2500 Ft
Nem előadó	2500 Ft	3000 Ft

amely magában foglalja a workshop Abstract kötetét és a workshop után az elhangzott előadások anyagait tartalmazó DVD-lemezt, valamint a szombat esti közös vacsorát.

Étkezés biztosítása 1500 Ft/fő áron a Tengerszem szálló éttermében, az étkezési igényeket az elektronikus jelentkezésnél kérjük megadni.

A workshop tervezett programja:

2007. április 19. csütörtök	18 ⁰⁰ -tól	érkezés, szállás elfoglalása, regisztráció
2007. április 20. péntek	9 ⁰⁰	Workshop megnyitása
	9 ¹⁵	Előadó ülések
	10 ⁴⁵	Szünet
	11 ⁰⁰	Előadó ülések

	12 ³⁰	Ebédszünet
	14 ⁰⁰	Barlangi szekció: Baradla-barlang aggteleki rövidtúra szakasz
	16 ³⁰	Barlangi szekció vége
	17 ⁰⁰	Kerekasztal beszélgetés
	18 ³⁰	Vacsora
2007. április 21. szombat	9 ⁰⁰	Barlangi szekció: Baradla-barlang Hosszútúra útvonala (Hangverseny-teremtől a jósvafői mesterséges kijáratig)
	17 ⁰⁰	Barlangi szekció vége
	17 ³⁰	Közös vacsora
2007. április 22. vasárnap	9 ⁰⁰	Előadó ülések
	10 ³⁰	Szünet
	10 ⁴⁵	Előadó ülések
	12 ⁰⁰	Workshop lezárása

Érdeklődni a baradla2007@barlangkutas.hu e-mail címen lehet.

Vid Gábor

11. NEMZETKÖZI BARLANGI MENTŐ KONFERENCIA

**Aggtelek–Jósvafő
2007. május 15–18.**

A Nemzetközi Barlangtani Unió (Union International of Speleology – UIS) Barlangi Mentő Bizottságának (Cave Rescue Commission – CRC) felkérésére a Magyar Barlangi Mentőszolgálat – 1983 és 1989 után – immár harmadik alkalommal rendezi meg hazánkban a barlangi mentés témakörével foglalkozó konferenciát.

A konferencia során a résztvevők az új mentőeszközök és -technikák bemutatásán túl megvitatják a mentéshez kapcsolódó szervezeti, biztosítási és finanszírozási kérdéseket is. Ez utóbbi tárgykörökben az UIS CRC széles körű nemzetközi felmérést kezdeményezett, mely vizsgálat eredményei a konferencián kerülnek ismertetésre.

Ugyancsak megvitatásra kerülő témakör, hogy milyen módon szervezhető barlangi mentő akció az olyan országokban, illetve területeken, ahol nincs barlangi mentésre felkészült szervezet. Ez különösen az egzotikus országokba irányuló túrák, illetve expedíciók résztvevői számára lehet hasznos.

Mindezekén túl megvitatásra kerülnek az egyéb aktuális kérdések, mód nyílik a tapasztalatcserére és a személyes kapcsolatok bővítésére.

A konferenciával kapcsolatos információ kapható a következő címenen:

www.caverescue.hu című honlapon
e-mailben: mnyerges@mail.bme.hu
faxon: +361-463-2213

levélben: Dr. Nyerges Miklós
Leányfalu
Pincehegyi út 14.
2016

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

TAGDÍJ

A Társulat elnökségének és választmányának határozata alapján a 2007. évi teljes jogú tagdíj 4500 Ft, a kedvezményes (diák, nyugdíjas, munkanélküli) tagdíj összege 2500 Ft. (Azoknak a tagtársainknak, akik 2007. évi tagdíjukat már korábban rendezték, a különbözetet nem kell befizetniük.)

Kérésre csekket biztosítunk, továbbá a tagdíjak átutalással történő befizetéséhez közöljük a Társulat bankszámlaszámát: 10200830-32310384

Ezúton köszönjük meg tagjainknak a 2006. évben tanúsított fegyelmezett tagdíjfizetést, s kérjük valamennyiüket, ha tehetik, 2007 folyamán is az első negyedévben fizessék be tagdíjukat, ezzel is segítve a társulat zökkenőmentes működését.

TÁMOGATÓINK

Balogh István

11 500 Ft

Gádosor Miklós

2400 Ft

Támogatóink nagylelkű adományait szívből köszönjük.

A 2006. ÉVI SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ 1 %-ÁNAK

Társulatunk részére történő irányításával – közismerten szerény anyagi körülmények között működő – egyesületünk az elmúlt évben 643 701 Ft támogatáshoz jutott (ami sajnálatos módon közel 150 ezer Ft-tal kevesebb az előző évinél).

A Társulat vezetése ezúton köszöni meg mindenkinek önzetlen és a törvényi szabályozás folytán anonym támogatását.

Fentiek ismeretében kérjük, hogy a 2006. évre vonatkozó adóbevallásban is a Társulatot támogassátok az SZJA 1 %-ával, mert döntéseiteknek különös jelentősége van.

A rendelkező nyilatkozat kitöltéséhez itt adjuk meg a Társulat adószámát.

A kedvezményezett adószáma:

1	9	8	1	5	8	0	2	2	4	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

VÁLASSZ MINKET ÉS GYŐZD MEG ERRŐL ISMERŐSEIDET,
CSALÁDTAGJAITAT IS!

Köszönettel a Társulat vezetése

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Karszt és Barlang Alapítvány ez évben is pályázatot hirdet a hazai barlangkutatás elősegítése érdekében a 2007 évi tevékenységek támogatására.

Pályázható témakörök:

1. Tudományos kutatások
2. Hazai terepi feltáró kutatások, táborok

Pályázati feltételek:

Pályázni kizárólag a megadott űrlapon, a megkívánt mellékletek csatolásával lehet. Minden pályázathoz csatolni kell egy, a pályázandó tevékenységről szóló max. 2 oldalas összefoglalót, a költségvetést, valamint a kutatandó barlangra, ill. tevékenységre érvényes kutatási engedély másolatát.

A pályázati űrlap beszerezhető az MKBT titkárságán személyesen, valamint letölthető a Társulat honlapjáról (www.barlang.hu).

A pályázatok postára adásának határideje: **2007. március 5.**

A támogatások odaítéléséről, és az összeg nagyságáról a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriuma április 15-ig dönt. A nyertesek listája az MKBT Tájékoztatóban kerül nyilvánosságra.

A pályázatokat az MKBT címére kérjük postázni (1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.). A borítékra kérjük ráírni: „KBA Pályázat”

Érdeklődni Borzsák Saroltánál: a 26/355-689, vagy a 30/975-8933-as telefonszámon, vagy a borzsak.sari@freemail.hu e-mail címen lehet.

a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriuma

OSZTRÁK BIZTOSÍTÁS

A Bécsi- és Alsó-ausztriai Barlangkutató Szövetségtől kapott tájékoztatás szerint a 2007. évi tagsági díjak (melyek a barlangi biztosítást is magukban foglalják) előre láthatólag az alábbiak szerint alakulnak.

- már biztosítással rendelkezőknek, ill. azoknak, akik megszakitott tagságukat fel kívánják újítani 26 Euro
- új belépőknek 31 Euro.

Új tagsági viszonyhoz a www.barlang.hu-ról letölthető és kitöltött űrlap (német nyelvű) és 1 db fénykép szükséges.

A biztosítást a Társulat központilag intézi, ezért kérünk mindenkit, aki a témában érintett, hogy legkésőbb 2007. január 19-ig szíveskedjen a Titkárságra behozni a fent megadott összeget, ill. a kitöltött adatlapot és fényképet (hosszabbítás esetén az igazolványt!)

Titkárság

A TÁJÉKOZTATÓ ELEKTRONIKUS KÜLDÉSE

2006. szeptemberében kísérleti jelleggel elindítottuk azt a szolgáltatást, hogy költségkímélési célból a kéthavonta megjelenő MKBT Tájékoztatót azon tagtársak, akik ezt igénylik, a hagyományos postai mód helyett, e-mailban, elektronikus úton kapják meg. A szolgáltatás igénybevételi szándékot a tajekoztato@barlangkutato.hu címre küldött elektronikus levélben kérjük elküldeni, amely levél tartalmazza a tag nevét (az

MKBT tagnyilvántartással azonosan), lacímét v. egyéb olyan adatot, amely az MKBT tagnyilvántartásban szerepel és a pontos azonosítást lehetővé teszi, valamint az e-mail címet. Mivel az elektronikusan küldött változat pontos megfelelője a nyomdai úton elkészültnek (azaz ha valaki ezt kinyomtatja, azonosan fog kinézni a hagyományos módon készült Tájékoztatóval), ezért ez általában nem kis méretű PDF fájl. Ezért olyan e-mail postafiók megadását kérjük, amely alkalmas adott esetben akár 8–10 Mbyte fogadására.

Vid Gábor

BESZÁMOLÓK, RÖVID CIKKEK

ALCADI '06 NEMZETKÖZI KONFERENCIA

Az 1992-ben első ízben Budapesten megrendezett, az **Alpok, Carpátok és Dinaridák területének kutatástörténetével** foglalkozó konferencia-sorozat (1994 Semriach/Ausztria, 1996 Postojna/Szlovénia, 1998 Liptószentmiklós/Szlovákia, 2000 Zadar/Horvátország, 2002 Gorizia/Olaszország, 2004 Morva-karszt/Csehország) színhelye ez évben ismét Budapest volt. A Társulat rendezésében sorra kerülő konferenciára betegségek és hivatali elfoglaltságok miatt a szokottnál kevesebben érkeztek: Ausztriát 4 fő, Szlovéniát és Csehországot 2–2, Horvátországot, Németországot és Svájcot 1-1 fő, míg a rendező Magyarországot 7 fő képviselte. A konferenciát követő kirándulás a Bihar hegység kutatástörténeti szempontból érdekes néhány barlangjába vezetett, így a magyar előadások is zömmel ennek a területnek kutatástörténetével foglalkoztak.

Szeptember 24-én délben történő megnyitás után az alábbi előadások hangzottak el:

- *Dr. Dénes György*: Luch említése Szilicei-fennsíkon egy 1243. évi oklevélben
- *Eszterhás István*: Mondák és elbeszélések a Vajdavár barlangjáról (Észak-Magyarország)
- *Dr. Patay Pál*: Mondák két barlangról
- *Dr. Kranjc Andrej*: A karszt fogalma B. Kuripešič és E. Čelebija (XVI. És XVII. sz.) útleírásaiban
- *Dr. Lénárt László*: Meleg és langyos karsztforrások a török kori időktől a Bükkben és a Gömör-Tornai-karszton

Az előadások közben a résztvevők megtekintették a Szemlő-hegyi-barlangot.

Szeptember 25-én délelőtt és délután folytatódtak az előadások:

- *Holzmann Heinz*: Turizmus Szlovéniában 1800 körül
- *Dr. Mais Karl*: Barlangokról, kertépítészetről és szabadkőművességről MOZART idejében – a 18. sz. végétől a 19. sz. elejéig
- *Božić Vlado*: A Krk szigetén levő Biserujuka-barlang magyar hasznosítási terve – 1910-ből
- *Takácsné Bolner Katalin*: Az osztrák-magyar hadsereg felkérésére végzett barlangkutatások Montenegróban, 1916
- *Flack Josef*: Egy elfelejtett barlang Graz területén – a „Remetelak”
- *Székely Kinga*: Téglás Gábor és az erdélyi barlangkutatás
- *Hazslinszky Tamás*: Czárán Gyula (1847–1906) barlangokkal kapcsolatos tevékenysége
- *Székely Kinga*: Paur Géza festő és Fekete váradi fényképész erdélyi barlangképei
- *Takácsné Bolner Katalin*: A. E. Bielz (1827–1898) és az első erdélyi barlangkataszter

Drbal Karel: Régi grafikák és aláírások cseh idegenforgalmi barlangokban címmel mutatott be posztert.

Ezt követően a Pál-völgyi-barlang megtekintése, majd a zárófogadás következett.

Szeptember 26–30. között került sor a már említett autóbuzos tanulmányi kirándulásra, összesen 12 (3 osztrák, 2 szlovén, 1–1 horvát, német és svájci, valamint 4 magyar) résztvevővel.

Az első nap programjában Menyházán (Moneasa) a 100 éve elhunyt Czárán Gyula sírján koszorú elhelyezése szerepelt az MKBT és a kongresszus résztvevői nevében. Aznap már csak a szállás (Nucet) elfoglalására jutott idő.

Másnap a szállásunkhoz viszonylag közel fekvő – busszal és gyalog megközelíthető – Funacza- (Fonóházi- vagy Szénaverősi-) barlangot kerestük fel, melynek nevezetessége, hogy róla született az első magyarországi barlangleírás (monográfia) latin nyelven (Nedetzky 1774). Visszatérve a buszhoz „felautóztunk” (inkább felzötykölődtünk, a busznak és sófőrének legkevésbé sem okozva örömet) a Szkerisórai-jégbarlanghoz, mely már a 18. sz. közepén látogatott volt, s részletes, tudományos igényű leírása Adolf Schmidl (1863) és Eötvös Lóránd (1869) tollából jelent meg.

Harmadik napon a Szegyeszti-völgy legnagyobb barlang-

ját, a József főherceg- (Magura-) barlangot kerestük fel szép és nem rövid gyalogtúra keretében, és a barlangban is közel 2 órát töltöttünk el.

Negyedik napon a Meziádi- (Mézgedi-) barlangot látogattunk meg, melyet még Czárán Gyula tett a turisták számára járhatóvá 1880 és 1902 között, és 16 oldalas részletes ismertetőt jelentetett meg róla.

Az utolsó napi hazautazás előtt még megtekintettük a 30 éve felfedezett, és nem sokkal utána igényesen kiépített, cseppkövekben gazdag Medve-barlangot.

A konferencia és a kirándulás sikerét jelzi Andrej Kranjc, valamint René Scherrer köszönő és dicséretekben gazdag levele, valamint Karl Mais beszámolója az osztrák

Verbandsnachrichten-ben, aki beszámolója végén jelzi, hogy vizsgálják a következő ALCADI-konferenciának ismét Ausztriában való megtartásának lehetőségét.

H. T.

BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

2006. november 10–12.
Szeged

A Barlangkutatók Szakmai Találkozóját 2006-ban a Társulat a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület és a Szegedi Tudományegyetem Éghajlattani és Tájföldrajzi,

valamint a Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszékeinek közreműködésével szervezte meg november 10—12. között Szegeden, az egyetem TTK előadótermében.

A regisztráció már pénteken délután megkezdődött, s szokás szerint késő estig eltartott, majd a társaság jó része a közeli vendéglátóhelyeken folytatta a „dorbézolást”. A szervezők kitettek magukért, hiszen a részvételi díj ezúttal magában foglalta a rendezvény programfüzetét, a rendezvény alkalmából méretre készített pólót, a névre szóló kítűzöt, szombat este a rektori hivatal dísztermében tartott nem akármilyen fogadást, s vasárnap reggel mindenki megkaphatta az előadások CD-re írt anyagát.

A szombati program dr. Leél-Össy Szabolcs MKBT elnök és dr. Keveiné dr. Bárány Ilona tanszékvezető asszony köszöntőjével kezdődött. A mintegy 110 fős hallgatóság (74 regisztrált résztvevő + 32 helyi szervező) délelőtt szakelőadásokból tájékozódhatott a Szegedi Egyesület tevékenységéről, számos karsztvizekkel kapcsolatos kutatási eredményről, a barlangi denevéreket veszélyeztető emberi tevékenységek hatásáról, a Canin-fennsík karsztfejlődéséről, illetve a Baradla-barlang üledék-vizsgálatának legújabb eredményeiről.

Az ebédszünetet követően Takácsné Bolner Katalin, a Cholnoky-pályázat Bíráló Bizottságának elnöke ismertette a pályázat eredményét, s adta át az okleveleket a nyerteseknek. Ezt követően folytatódtak az előadások, melynek keretében először ismét a szervező szegediek eredményeit ismerhettük meg. Így a magyarországi rákfauna vizsgálatáról, a Bátapátiiban talált antropogén cseppkővekről, a Rumba-barlangban végzett víznyomjelzéses vizsgálatról hangzott el előadás. Sajnálatos módon a technika ördöge megakadályozta, hogy a libanoni Jeita-barlangról készült CD-t megnézhessük, be kellett érünk a Szilvás-kő barlangjaival. A Szepesi-Láner-barlang-rendszer térképezésével kapcsolatos információk után egy nagy ugrással átléptünk a Dunántúlra, s a Ferenc-hegyi-barlangban végzett, majd a Csévi-szirteken folyó kutatásokkal, illetve a Tapolcai-tavasbarlangban elért víz alatti munkák eredményeiről tájékozódhattunk. Röviden visszatértünk még az Esztramosra is, hogy utána máris az andalúziai Sima G.E.S.M kutatótáborában folytassuk kalandozásunkat.

A vetítések programja talán foghíjasabbra sikerült az előző években megszokottól, hiszen számos törzselőadó nem vett részt a rendezvényen, így a résztvevők máris az esti fogadásra koncentrálhattak. Az egyetem gyönyörűen felújított rektori épületének dísztermében pazar választék várt bennünket. A barlangászokon azonban ők sem tudtak kifogni, este 9-re az utolsó szemig sikerült eltakarítani a gazdag kínálatot. A társaság nagy része a fogadás után még elindult a szegedi éjszakai élet felfedezésére.

A vasárnapi előadások jó része a külföldön elért eredmények ismertetésével foglalkozott, így két előadás keretében ismerkedtünk a Montenegroban folyó kutatásokkal, illetve a Canin-fennsíkon mutatkozó új lehetőségekkel. Beszámolót láthattunk a Társulat szakmai tanulmányútajairól is, de azért magyarországi kutatások is maradtak még, többek között a Szuadó-barlangban felfedezett új járatról, valamint a Hajnóczy-

barlangban végzett kúrtómászások eredményéről. Elemzést hallhattunk a Társulat Karszt és Barlang című folyóiratában rejlő publikálási lehetőségek kihasználatlanságáról, illetve a barlangászatban rejlő élménypedagógia és kalandterápia lehetőségeiről. Végezetül az Aggteleki-karszton és a Baradla-barlangban folyó kutatások jelenlegi állásáról és az eddig elért eredményekről hangzott el két előadás.

Talán ezúttal kevesebb volt az előadások száma, mint a korábbi rendezvényeken, a szakmai színvonal azonban ezúttal is jelezte, hogy a magyar barlangkutatók évről-évre komoly kutató, feltáró és tudományos munkát végeznek mind itthon, mind külföldön. A Barlangkutatók Szakmai Találkozójának népszerűsége töretlen.

Köszönet a Szegedi Tudományegyetemnek a helyszínért, a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesületnek pedig a magas színvonalú előkészítő és szervező munkáért, valamint a technikai lebonyolításért.

Viszontlátásra 2007-ben – terveink szerint – Jósvafőn.

F. N.

KIS ÖSSZEFOGLALÓ A BARLANGI MENTÉS MÚLTJÁRÓL ÉS JELENÉRŐL

Kissé messzire visszamenve az időben az látszik, hogy a barlangok bejárása, használata sosem volt veszélytelen, és ma sem az. Az amerikai Mamut-barlangban talált mumifikálódott, több ezer éves holttest egy szikla alá szorulva került elő. Az akkori barlangjárók nem voltak képesek megelőzni a bajt, sem segíteni a társukon. Később hosszú időn keresztül a közhiedelem a barlangot veszélyesnek gondolta, és azt általában mindenki kerülni igyekezett. Valószínűleg ezt is balesetek, tragédiák alapozták meg. A felvilágosodással megindult a barlangok bejárása és kutatása is. Valószínűleg ekkor is előfordultak ilyen sajnálatos események. A huszadik századi barlangkutatásban pedig nyilvánvalóan a balesetek, veszélyhelyzetek hatására megjelent a biztonságtechnika. Itt felemlíthető dr. Kessler Hubert, aki a zsombolyok bejárásához fejlesztett technikákat és eszközöket is, valamint több könyvében foglalkozik a barlangjárás biztonságával. A barlangjárást segítő eszközök, a modern módszerek következtében egyre mélyebbre és messzebbre jutottak a kutatók, így fel kellett készülni egy esetleges súlyosabb baleset utáni mentésre. Szervezett barlangi mentőgyakorlatról, írásos feljegyzésről itthon 1935-ből van tudomásom. A múlt század ötvenes éveiben, amikor a hegymászás és a barlangkutatás világszerte aranykorát élte, Európában sorra kezdtek megalakulni a mentőszervezetek.

A Magyar Barlangi Mentőszolgálat létrejött, mind az európai szervezetek megalakuláshoz képest, mind az akkori társadalmi rendszerhez viszonyítva is gyorsan következett be. 1961-ben dr. Dénes György irányításával az akkori MKBT égisze alatt történt meg. Később a Magyar Vöröskereszt lett a fenntartó szervezet. Ezt követően kisebb válság következett, mert a fenntartó, illetve az illetékes hatalmi szervek nem tudtak mit kezdeni sem a feladattal, sem a szervezettel. Ezt oldotta fel a rendszerváltáskori lehetőség, amikor – az egyesülési törvény keretei között – a BMSZ önálló egyesületté alakult. A bizonyos mértékig kockázatos lépés eredményes volt, a szervezet talpon maradt, képes volt megújulni és fenntartani, sőt fejleszteni mind képességeit, mind eszköztárát.

A BMSZ képessé vált pályázatokon támogatásokat elnyerni, hatékony együttműködési megállapodásokat kötni, és nemzetközi kapcsolatokat kiépíteni. Hazai elis-

merését mutatja, hogy kiemelkedően közhasznú egyesületként, több állami szervezettel szerződésben rögzített feltételekkel együttműködve látja el feladatát. Nemzetközi elismerését jelenti, hogy elnöke, dr. Dénes György, az UIS Barlangmentési Bizottságának tiszteletbeli elnöke 1983-ban a Nemzetközi Barlangi Mentési Konferencia megrendezésére, 1989-ben a 10. Nemzetközi Szepeleológiai Kongresszus keretében a Barlangi Mentési Szimpózium megrendezésére, és 2007-ben ismét a Barlangi Mentési Konferencia megrendezésére kapott lehetőséget a nemzetközi szervezettől.

A BMSZ együttműködési megállapodást kötött a romániai CORSA barlangi mentőszolgálattal, a Szlovák Hegyi Mentőszolgálattal, és oktatási és együttműködési kapcsolatokat alakított ki a francia Barlangi Mentőszolgálattal is. A BMSZ a fentiekből is következően ismeri, elfogadja és betartja a nemzetközi barlangi mentési normákat és szabályokat. A magyarországi viszonyokhoz igazítva használja az Európában elterjedt mentési technikákat és eszközöket.

A BMSZ szervezeti értelemben is alkalmazkodott a változásokhoz. Tagsága sok egyesületből, illetve azok barlangászaiból tevődik össze. A jelenlegi tagfelvételi feltételek: a túravezetői vizsga, a barlangász gyakorlat, a szervezet tagjai közötti ajánlók és a minimum egy éves próbaidő.

A szervezeti felépítésében jelen pillanatban három területi egysége van. A központi egység budapesti székhellyel, a dél magyarországi területi egység pécsi székhellyel és a gömör-tornai területi egység aggteleki székhellyel. Az egységek általában közösen tartják a gyakorlataikat és képzéseiket, de az egységek önálló gyakorlatokat is szervezhetnek.

A szakmai fejlődést a francia barlangi mentőkkel fennálló oktatási megállapodás jelentősen segítette a mentés technikai oldalán. A BMSZ tagságát erősítő orvosok orvos szakmai szempontból rendkívül hatékonyan segítik a szervezetet, létszámuk a riaszthatóságot, illetve a mentések orvosi irányítását biztosítja. A jól képzett barlangász tagok pedig kitűnő alapokat biztosítanak a magas színvonalú felkészüléshez. Az évente minimálisan két alkalommal, változó helyszíneken tartott gyakorlatok alkalmával igyekszik szélesíteni a mentési ismereteit a szervezet, és ennek következtében sok barlangban épül ki a mentési útvonal is.

Az utóbbi időben egyre többször kérték a BMSZ segítségét a felszínen, nehezen megközelíthető helyen történt balesetek kapcsán. Ezeket a feladatokat is sikerült megfelelően megoldani. Néhány esetben a terepen eltűnt személyek megkeresésében is hatékonyan vettünk részt. Tagjaink felkészültsége ezen a téren is megfelelőnek bizonyult.

A BMSZ főként önálló egyesületté alakulása óta tudta sikeresen javítani a mentési eszköz-hátterét. Jelenlegi eszközállományával bármelyik magyarországi barlangból képes lenne önállóan mentést végrehajtani, akár a teljes felszíni háttér biztosításával is. Ezt a több milliót érő vagyont szívos munkával, hatékony és takarékos működéssel sikerült összegyűjteni. A mentési akciók után a BMSZ nem tudja érvényesíteni költségeit a mentettek felé. Ezek finanszírozása az állami szervek részéről sem megoldott. (Ez alól egy kivétel volt, egy külföldön végrehajtott mentőakció után az osztrák biztosítás térítette meg a mentési költségeket). A tagok semmilyen anyagi ellenszolgáltatást sem kapnak, pedig a munkájukon kívül saját tulajdonú felszerelésükkel, legtöbb esetben saját gépjárműveikkel, idejük ráfordításával segítenek a mentések és gyakorlatok végrehajtásában.

A barlangi mentést természetesen, mint annyi minden más is, különböző jogsza-

bályok, rendeletek szabályozzák. Ebben az útvesztőben a BMSZ folyamatosan alkalmazkodva, és mind a sérült, mind a saját jogaiért, lehetőségeiért küzdve biztosítja a barlangászok számára azt a biztonságot, hogy baleset esetén szakszerű és biztonságos mentés legyen lehetséges. Ma, miközben gomba módon szaporodnak és tűnnek el profit orientált speciális, különleges, szuper mentőszervezetek, gondolkodás nélkül vállalva bármilyen mentési feladatot, a BMSZ 45 éves múltja, önzetlen segítő szándéka és eredményessége talán jelenthet némi biztonságot a túrázók, barlangjárók számára.

Horváth Richárd
BMSZ vezető

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

A Parco Naturale delle Prealpi Giulie az alábbi tájékoztatást juttatta el a Canin ill. Musi-hegység térségében kutató és túrázó valamennyi nemzeti szövetséghez és barlangkutató csoportokhoz:

Az elmúlt években jelentősen megnövekedett a parkunk térségébe érkező külföldi barlangkutató szervezetek és csoportok száma. Kezdetben büszkéek voltunk arra, hogy bennünket választottak kutatási helyszínül, azonban mostanában számos olyan probléma merült fel, ami a tevékenység helyi szabályozását teszi szükségessé. A nemzeti park által hozott rendelkezéstől azt várjuk, hogy megvédi a környezetet és segít betartani a magashegyek biztonsági szabályait.

Az elmúlt időszakban – rossz szervezési problémák következtében – számos baleset történt; azt szeretnénk, ha ez többé nem fordulna elő.

Kérünk minden szervezetet, amely a Canin-hegység olaszországi oldalára és a Musi-hegységbe jön, előzetesen vegye fel irodánkkal a kapcsolatot.

Címünk:

Parco Naturale delle Prealpi Giulie

Piazza del Tiglio 3.

33010 RESIA (UD) Italy

Tel.: 0039 0433 53534

Fax: 0039 0433 53129

E-mail: direzione@parcoprealpigiulie.org

Szeretnénk, ha szervezeteink és a térségbe látogató csoportok és kutatók között jobb kapcsolat és adatcsere jönne létre. Ez mindannyiunk számára hasznos lenne.

Felhívjuk a figyelmüket, hogy a rendelkezés értelmében a kutatás időpontját és pontos helyszínét közöljék, ellenkező esetben büntetést fogantatosítunk.

Rendelkezésünk 10. §. 10. bekezdése rendelkezik a üdülési, sport és turista tevékenységekről. „Mindazok, akik barlangkutató tevékenységet folytatnak, biztonsági okokból részletes tájékoztatást kötelesek adni a programról a nemzeti park igazgatóságának ahhoz, hogy egy gyors mentő-akciót le lehessen bonyolítani. Tilos a barlangban a képződmények károsítása és kiszállítása, hulladék hátrahagyása, élőlények, növények károsítása, gyűjtése mind a föld alatt, mind a bejárat térségében. A park igazgatósága a barlangok bejárását időlegesen vagy végérvényesen megtilthatja. Barlangokban új utak kijelölését, víz, kőzet, növény és állat gyűjtését csak a nemzeti park előzetes engedélyével tudományos célból lehet végezni.”

Valamennyi rendelkezésünk megfelel az UIS etikai kódexének.

Kérdéseikkel kapcsolatban keressék meg a nemzeti park irodáját.

Tisztelettel

Cav. Sergio Barbarino elnök

ELNÖKI LÁTOGATÁS

A nyár folyamán Sólyom László köztársasági elnök úr látogatást tett a József-hegyi-barlangban. Elnök urat a barlang felfedezői és kutatói kísérték és tájékoztatták a barlang felfedezésének történetéről, a budai hidrotermális karszt mostani helyzetéről, a legújabb felfedzésekről, barlangi mentések történetéről.

A jó hangulatú túra után a barlang emlékkönyvét kézzjegyével is ellátta.

Adamkó Péter

ÚJ KÖNYVEK

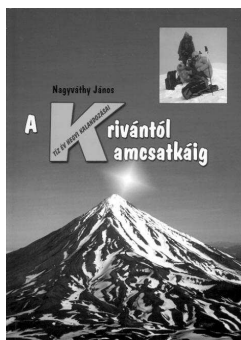
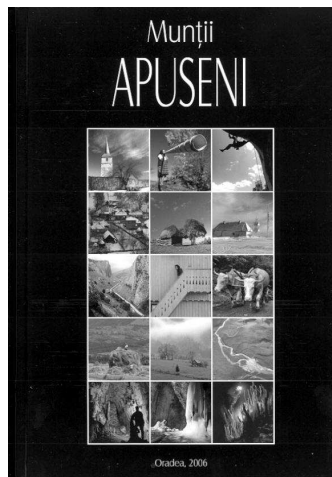
Muntii Apuseni

Oradea 2006

Az A/4 méretű, 200 oldalas színvonalas kiadványt a Román Barlangtani Szövetség és a jelentetett meg a Phare program és több szervezet támogatásával. A hegység 28 oldalas román és angol nyelvű ismertetését követően 170 oldalon – jelentős részben egész oldalas – színes képekben mutatja be a hegység természeti szépségeit, lakóinak életét és építészeti emlékeit. A hegység híresen szép barlangjait 60 felvételen mutatják be.

A kötet szép és igényes felvételeit 20 fotós anyagból válogatták össze.

A könyv igen korlátozott példányszámban 6000 Ft-os árban kapható a Titkárságon. További igények esetén utánrendelés lehetséges

Nagyváthy János: A Krivántól Kamcsatkáig

Tíz év hegyi kalandozásai

Szerző kiadása 2006.

A már 2 sikeres hegymászó könyvet megjelentetett szerző újabb könyvében saját túsát írja le a kezdetektől a világ minden táján tett hegymászásokig. Húsz oldalas fejezetben írja le hazai és külföldi barlangokban tett könnyebb és nehezebb túsait, mászásait, ereszkedéseit.

A könyvet szép számú színes és fekete-fehér – köztük számos barlangi – felvétel egészíti ki.

Kapható a Társulat Titkárságán. Ára: 3000 Ft.

SPELEO

***Speciális sportfelszerelések.
„És minden,
ami egy barlangba kell.”***

Címünk: 1094 Budapest, Viola u 42.

Tel: 06 1-216-1734

Mobil: 06 20-367-6964

E-mail: kocsisandras@speleo.hu

Weblap: www.speleo.hu

Nyitva tartás: Hétfő, kedd, szerda 10–18-ig

Csütörtök 10–19-ig

Péntek 10–17-ig

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 10-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@t-online.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: dr. Leél-Őssy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Floppyn, CD-n és e-mail-en érkező anyagokat World formátumban tudunk fogadni.

2007. január

A MAGYAR BARLANGI MENTŐSZOLGÁLAT RIASZTÁSI NÉVSORA

A riasztást sorrendben kell elvégezni. A listáról az első jelentkező tudja riasztani a baleset fokának megfelelő barlangi mentő létszámot

NÉV	LAKCÍM	TELEFON	
		lakás	munkaidőben
ADAMKÓ PÉTER BMSZ riasztásvezetője	1024 Bp., Keleti Károly 9.		Tel: 212-56-41
HORVÁTH RICHÁRD BMSZ vezetője	2094 Nagykovácsi, Tínódi u. 41.	(30) 912-6706 (70) (26) 389-806	380-9204
Dr. DÉNES GYÓRGY BMSZ elnöke	1132 Bp., Borbély u. 5. II/4.	(30) 248-2291 (70) (30) 282-6234	380-9206 329-39-08
NÉMETH TAMÁS	2510 Dorog, Vörösmarty u. 24.	(33) 441-443 (20) 543-5109; (30) 627-3425	459-2826
TARÓDI PÉTER	2000 Szentendre, Lehel u. 4/4.	(26) 315-474	(20) 232-5901
Dr. NYERGES MIKLÓS BMSZ titkár	2016. Leányfalu, Pincehegyi út 14.		463-22-13
KUCSERA MÁRTON	1039 Bp., Bálint Gy. u. 6. IV/19.		(20) 493-8157, (20) 577-0631 (Sőregi) 243-10-15
EGERLAND ZOLTÁN	2016 Leányfalu, Szeder u. 2.	(26) 580-030	(30) 210-7246 432-3053
SZABÓ MIKLÓS	1033 Bp., Bogdáni út 17.	387-09-60	(30) 680-9435 320-4042; 217-90-55 (30) 921-8267; (70) 380-9212

A BMSZ bázisa (gyülekezőhelye), mely **CSAK A RIASZTÁS UTÁN ÉLI**: Budapest, II. ker. Keleti Károly u. 15 /a.
Tel.: 212.5641, tel.+fax: 316.341